

Ärende: Utlåtande gällande Lag om funktionshindersservice och preciseringar i lagens tillämpningsområde

Funktionsrätt Åland tackar för möjligheten att yttra sig angående preciseringen av tillämpningsområdet i den nya funktionshindersservicelagen. Funktionsrätt Åland är en intressepolitisk paraplyorganisation som representerar åländska föreningar för personer med funktionsnedsättning, anhörigföreningar och patient- och klientföreningar.

Den nya funktionshindersservicelagen utgör en viktig del i inkorporeringen av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Därför bör den nya lagen så långt som möjligt återspegla konventionen. Detta innebär att lagens tillämpningsområde måste uppfylla konventionens krav och inte lämna någon grupp med funktionsnedsättning utanför lagens omfattning.

Funktionsrättskonventionen stipulerar ingen åldersgräns för funktionsnedsättningar, och dels av den anledningen bör inte heller lagen om funktionshindersservice inkludera någon sådan. Det är av stor vikt att lagen fokuserar på behovet av stöd och service snarare än att införa en åldersgräns, vilket skulle innebära ett återinförande av diagnoskriterier i lagen. Det är ytterst komplicerat att särskilja naturligt åldrande, som kan resultera i nedsatt funktionsförmåga, från regelrätta funktionsnedsättningar, som omfattas av lagens tillämpningsområde. Om medicinska bedömningar ligger till grund för beslut om lagen ska tillämpas på äldre personer kan det leda till en reell risk att fokus återigen skiftar från individuella behovsbedömningar till diagnoser, men då enbart för en viss grupp människor. Samtidigt återtar läkarna delvis makten att avgöra om en person lider av en funktionsnedsättning, vilket vi ser som ett betydande steg bakåt inom funktionshinderpolitiken och samhället generellt. Om en åldersgräns mot förmodan skulle införas, är det av yttersta vikt att de äldre som hamnar utanför lagens tillämpningsområde men ändå behöver omfattande service och stöd får detta på en nivå som inte sätter dem i en sämre position än personer som omfattas av funktionshindersservicelagen.

Funktionsrätt Åland anser att lagen bör antas i den utformning som godkändes av regeringen Marin. Eftersom funktionsförmågan inte ska begränsas bör lagens tillämpningsområde inte heller begränsas. Samhället kan inte kringgå tryggheten av att tillgodose rättigheter för personer med funktionsnedsättning och deras tillgång till tjänster, även om det kostar. Det kan eventuellt bli dyrare för samhället om personer inte får tillräckligt stöd och service. Oro för statens och välfärdsområdenas ekonomi kan inte utgöra grund för att begränsa grundläggande mänskliga rättigheter. Om lagens tillämpningsområde snävas in kan det leda till en diskriminerande lag som döljs bakom så kallade nödvändiga sparåtgärder. Det är enbart genom en bred tillämpning av lagen som en speciallag för alla personer med funktionsnedsättning som staten kan uppfylla sina skyldigheter gentemot konventionen och garantera likabehandling och att alla personer med funktionsnedsättning har lika tillgång till service och tjänster.

När lagen träder i kraft är det viktigt att redan nu lägga resurser på effektiva uppföljningsmekanismer. Vi vill även betona svenska språkets ställning. För oss är det ytterst viktigt att all information om lagen publiceras samtidigt på svenska och finska.

Slutligen vill Funktionsrätt Åland tacka för er uppmärksamhet. Vi ser fram emot att bidra till utvecklingen av ett bättre Finland som främjar lika fri- och rättigheter för alla i hela Finland.